Додаток 2
до Методичних рекомендацій щодо впровадження Міністерством енергетики України механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»
(підпункт 2 пункту 8 розділу V)

Пам'ятка
щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача у Міністерстві енергетики України та на підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України

Викривач – особа, яка повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її діяльністю, проходженням нею служби чи навчання.

Викривачем може бути фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною.

Повідомлення викривача має містити інформацію про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, тобто такі фактичні дані, що вказують на можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені (зокрема – це відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка його вчинила тощо).

Інформація стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у процедурах наявність яких передбачена законодавством України для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання[1].

Особа не вважається викривачем, якщо повідомить інформацію, яка є загальновідомою, або відомості, зазначені у повідомленні, не містять фактичних даних.

[1] Більш детально правовий статус викривача визначено у роз'ясненнях Національного агентства з питань запобігання корупції від 12 червня 2023 року № 2 «Щодо правового статусу викривача» та у Базі знань Національного агентства з питань запобігання корупції.

Відповідно до частини другої статті 53^3 Закону викривач має право:

1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом;

2) подавати докази на підтвердження своєї заяви;

3) отримувати від Сектору підтвердження прийняття та реєстрації повідомлення;

4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;

5) на безоплатну правничу допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;

6) на конфіденційність;

7) повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно);

8) у разі загрози життю і здоров'ю – на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;

9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;

10) на винагороду у визначених Законом випадках;

11) на отримання психологічної допомоги;

12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених Законом випадках;

13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Відповідно до статті 53^4 Закону передбачено гарантії захисту трудових прав викривачів та їхніх близьких осіб, зокрема щодо:

1) захисту від відмови у прийнятті на роботу, звільнення чи примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, застосування інших негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця (переведення, атестації, зміни умов праці, відмови у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрози застосування таких заходів у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

2) поновлення на попередній роботі (посаді), виплати середнього заробітку за час вимушеного прогулу та інших передбачених Законом компенсацій у разі порушення трудових прав;

3) захисту від інших форм негативного впливу та поновлення порушених трудових прав у випадках і порядку, визначених Законом.

Продовження додатка 2

Викривач може звернутися за захистом своїх прав до:

Сектору з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства енергетики України	для забезпечення захисту від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця;
Національного агентства з питань запобігання корупції	для забезпечення правового та іншого захисту, перевірки дотримання законодавства з питань захисту викривачів, внесення приписів з вимогою про усунення порушень трудових та інших прав викривача і притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їхніх прав, у зв'язку з такими повідомленнями;
Правоохоронних органів	для захисту життя, житла, здоров'я та майна;
Центрів безоплатної правничої допомоги	для отримання безоплатної вторинної правничої допомоги;
Суду	для захисту своїх прав і свобод.

Пам'ятку вручено та з нею ознайомлено:

_____	_____	_____
(дата)	(підпис)	(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____